

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ангел Маринов Петров,
преподавател в Катедрата по методика на ФСлФ –
СУ „Св. Климент Охридски”,

върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в Катедра „Социални и фармацевтични дейности“ на Медицински колеж при Медицински университет – Плевен, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език), обявен в ДВ, бр. 24 от 21.03.2025 г.

1. Данни за процедурата на конкурса

Със заповед №1218 от 30.04.2025 г. на Ректора на МУ – Плевен съм назначен за член на Научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по.... (Методика на обучението по български език).

За участие в конкурса е подал документи *един* кандидат – доц. д.н. Теодора Димитрова Въллова, преподавател в Катедра „Социални и фармацевтични дейности“ на Медицински колеж при Медицински университет - Плевен.

Нарушения на законовите изисквания към процедурата за избора на „професор“ не са установени.

2. Данни за кандидата

Теодора Димитрова Въллова е родена на 9.07.1963 година. През 1990 г. завършва ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Професионалната ѝ кариера е тясно свързана със системата на училищното и университетското образование. Тя е докторант по „Методика на обучението по български език и литература“ към ДИУУ по докторска програма на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в периода 1996-1998. Образователната и научна степен „доктор“ придобива през 1999, след което работи като главен асистент (2001 г.) в ДИУУ, Софийския университет „Св. Климент Охридски“. В периода 2002 г. – юни 2010 г. работи в Педагогическия колеж към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ като хоноруван преподавател. От 09.06.2010 г. е доцент във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Специализиран научен съвет по педагогика при ВАК към МС. Зам.-директор е на Педагогическия колеж – Плевен, мандат 2013 – 2016 г. От 1.12.2016 г. е доцент в Медицински университет – Плевен, където преподава български език на чуждестранни студенти по медицина, ОКС „Магистър“, „Педагогика“ и „Социална педагогика“, специалност „Социални дейности“, ОКС „Професионален бакалавър“. През 2019 г. завършва специалност „Трансгранична българистика“, СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии и получава професионална квалификация „Магистър по българска филология“. През 2024 г. придобива научната степен „доктор на науките“, СУ „Св. Кл. Охридски“. От 2024 г. е ръководител катедра „Социални и фармацевтични дейности“, Медицински колеж към МУ-Плевен.

Доц. д.н. Теодора Въллова е участник в един национален образователен проект по ФНИ и в три международни проекта, на които е координатор от българска страна. Кандидатът е председател на Съюза на учените в България – клон Плевен; координатор на Регионалния академичен център към Българската академия на науките; вицепрезидент на Алианса на университетите от Централна Източна Европа; член на редакционните колегии на списанията: *International Journal of Language and Linguistics* и „Детска градина“; участник е в редакционни колегии на седем научни сборника.

Научните интереси на доц. д.н. Теодора Въллова са съсредоточени в следните области: методика на обучението по български език като втори (чужд) език; методика на обучението по литература; методика на обучението по английски език; проблеми на изучаването на българистични дисциплини в чуждоезиково обкръжение; аспекти на ранното чуждоезиково обучение и др. Тя е автор на: 3 монографии; едно учебно помагало по български език за чуждестранни студенти; 140 публикации, от които 11 в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация.

Доц. д.н. Теодора Въллова е участвала със свои авторски разработки (доклади и научни съобщения) в 48 научни форума в чужбина и в България – конференции, сесии, обучения, семинари. Осъществява научното ръководство на двама докторанти.

За участие в конкурса доц. д.н. Теодора Въллова е приложила следните публикации: 1 монография; 1 книга, издадена на базата на успешно защитена дисертация за придобиване на научната степен „доктор на науките“; 10 статии в чужди и в български издания, които са реферирани и индексирани; 18 статии в чужди и в български нереферирани издания, които са с научно рецензиране; 1 учебно помагало.

3. Общо представяне на трудовете за участие в конкурса за „професор“

Водещ труд, представен сред приложените документи, е монографията *„Чуждоезиковото обучение в образованието по медицина. Смисъл и значение в комуникацията“* (2025). Затова най-напред в моята рецензия ще насоча вниманието си към *съдържателните, структурните и функционалните характеристики* на този основен труд на кандидата, създаден специално за целите на конкурса.

Монографията на доц. д. н. Теодора Въллова *„Чуждоезиковото обучение в образованието по медицина. Смисъл и значение в комуникацията“* е професионално осъществено изследване, което се отличава с актуалност за съвременния научен и културнообразователен контекст. Авторката поставя във фокуса на своите проучвателски интереси важни проблеми както на медицинската теория и практика, така и на обучението по български език като втори (чужд) език, които досега в наукознанието не са ставали обект на самостоятелна системна интерпретация и осветляване с осмислена и верифицирана в педагогическата практика аргументация.

Като основни концепти, процеси и явления, които авторката анализира задълбочено както от позиция на медицинската етика, така и от специфична методическа преобразователска гледна точка, могат да бъдат посочени следните: същност, функции и характеристики на обучението по български език за медицински цели; ефективни педагогически подходи и ресурси за повишаване резултатността на учебния процес по български език като втори език (за чуждестранни студенти по медицина); смисъл и значение на комуникацията и на нейните основни терапевтични ефекти в клиничната медицинска практика и др. Основните значими изводи на изследването за науките (медицина, педагогика, методика на образованието по български език и литература) и за

социалната практика (медицинско обслужване, образователни дейности, човешки взаимоотношения) са ориентирани към обосноваване на разностранната и твърде значима роля на начините, по които се осъществява комуникацията в здравеопазването, с нейните както информационни, така и социокултурни аспекти. Професионално аргументирано и убедително са представени разсъжденията на Теодора Вълва, когато интерпретира същностните черти на комуникацията, които тя разглежда като съвкупност от социални и културни взаимодействия, надхвърлящи границите на медицината и вписващи се в глобалния контекст на междуличностните и на межкултурните процеси в рамките на човешкото общуване.

Трудът се състои от въведение, три глави, заключение и библиография.

Методологична стойност за изследването има първата глава *„Категориите „смисъл“ и „значение“ в комуникацията. Концептуален анализ в духа на Никлас Луман“*. Авторката демонстрира задълбочена осведоменост във връзка с постановки в книгата на посочения автор, отнасящи се най-общо до таргетната проблематика, и проявява ясно отличима креативност като резултат от критически поглед с оглед на конкретните цели и задачи на своето изследване. Стойност на научен принос имат резултатите от анализа на Теодора Вълва, която търси и намира мястото на медицинската комуникация в теоретичния модел на Н. Луман, като разграничава две отделни равнища в нея: процесите на *индивидуално общуване* и процесите на *професионално общуване*, които най-общо се разполагат в „кръгова форма“.

Във втората глава на труда *„Чуждоезиковото обучение за студенти по медицина. Инструменти (техники) за генериране на смисъл и за създаване на значение. Педагогически ракурс“* е обосновано мястото на „медицинския“ български език в структурата на обучението по втори (чужд) език, като са набелязани съдържателните и медицинските аспекти на обучението по български език като втори за медицински цели. Заслуга на авторката е, че коректно е формулирала принципите на общуването в медицинската практика и с методическа вещина е конструирала система от техники (упражнения) за развиване на умения за реална комуникация между лекари и пациенти. Като съществен елемент на компетентностите на лекаря е изведена на преден план способността на чуждестранните студенти по медицина да водят на български език *медицинско интервю*.

Централна от методическа гледна точка за изследването е третата глава на труда – *„Формиране и развитие на комуникативна компетентност за професионално общуване у студентите по медицина. Практически приложим модел“*. В тази част на изследването доц. д. н. Теодора Вълва проявява своите способности на прагматично ориентиран лингвист, литературовед и методик, който научно обосновава и с необходимата психологопедагогическа уместност конструира модел за обучение по български език като втори за целите на медицинското образование на чуждестранни студенти. Теоретичните основи на модела са изградени върху опората на съвременни идеи, теории и концепции за езика и за чуждоезиковото обучение в педагогическата практика, а конкретната му реализация е представена с убедителни доказателства за резултатност, които емпиричните факти недвусмислено илюстрират.

Заключението на труда представя информативно и функционално обобщение на поставените цели пред разработката, на използваните средства за научно разсъждение и аргументация, на описаните технологични инструменти за верифициране на допусканията и хипотезите.

Монографията на доц. д. н. Теодора Вълва е написана на прецизен български научен език и стил. „Общуването“ с труда предизвиква у непредубедения читател познавателни и емотивни реакции, а лично за мен - и истинско естетическо наслаждение! Убедено твърдя, че монографията на доц. д. н. Теодора Вълва със заглавие „Чуждоезиковото обучение в образованието по медицина. Смисъл и значение в комуникацията“ е носител на съществени приноси за науките за езика и за езиковото образование.

Жанровите особености на *рецензията* като вид научен текст (най-вече относно ограничения в обема ѝ) не дават възможност да бъде направен подробен критически преглед на всички трудове, с които кандидатът по конкурса за „професор“ участва в него. Това е причина да спра вниманието си само на някои от многобройните публикации на доц. д. н. Теодора Вълва, преди всичко върху такива, които през последните години са отпечатани в български и в чуждестранни издания, които определяме като „реферирани и индексирани“.

При преглед на списъка с научни публикации на доц. д. н. Теодора Вълва прави впечатление голямото тематично разнообразие на представените студии и статии. В тях професионално и задълбочено се интерпретират научнотеоретични и практикоприложни аспекти на проблеми от предметните области на различни науки за езика и за образованието – педагогика, философия на образованието, методика на чуждоезиковото обучение (методика на обучението по български език като чужд, т.е. като втори език), литературознание, лингвистика, социолингвистика, стилистика, информационни и комуникационни технологии в образованието, теоретични и технологични аспекти на педагогическата практика и др. Към всеки от подлаганите на анализ и оценка научни казуси авторката подхожда от позициите на школуван учен педагог, лингвист, литературовед и методик, което е предпоставка в създадените от нея текстове сложната образователна проблематика (обучение по български език като чужд на чуждестранни студенти по медицина) да бъде проучвана от интердисциплинарни позиции с помощта на съвременни изследователски подходи.

Отпечатък върху научното творчество на доц. д. н. Теодора Вълва оставят съществени проблеми на педагогиката и на методиката на чуждоезиковото обучение, които през последните няколко години са обект на проучване и на интерпретация в редица научни изследвания. Статията „Хуманистични аспекти на чуждоезиковото педагогическо взаимодействие във висшето медицинско училище по време на пандемия“ (2022) е сполучлив опит да се диагностицират състоянието и резултатите от продължително езиково обучение на студенти по медицина в дигитална образователна среда. Като принос на авторката за теорията и практиката на методиката на чуждоезиковото обучение може да се посочи конструирането на креативни методически варианти, насочени към използване на хуманни алгоритми за професионално поведение на бъдещите медици. В текста е постигнат сполучлив баланс между реалистично представяне на дефицитите, които предизвиква педагогическата интеракция между преподавател и обучавани лица при дистанционна форма на преподаване, учене и оценяване, и възможности на електронното обучение за изграждане у студентите на умения за етична комуникация на съвременен български книжовен език в системата на здравеопазването.

Като прагматично ориентиран социолингвист и езиковед с методическа специализация представят своя автор следните два текста: „Изграждане на социолингвистична компетентност в контекста на смесеното обучение за медицински цели“ (2019) и „Отклонения в усвояването на ударението от студенти медици от

славянски страни и подходи за тяхното преодоляване“ (2021). В първата статия обект на проучване и концептуализация на изводите са актуални проблеми на информационните и на комуникационните технологии като ефективно педагогическо средство при работа в условията на смесена образователна среда (за нуждите на обучението по български език за медицински цели). В центъра на учебните дейности стои използването на български художествени текстове в писмен или в аудиоелектронен вид, като погледът е насочен към употребата на понятията „честност“ и „логичност“ в съответните литературни произведения. Направените изводи се отнасят до възможността чрез прилагания иновативен образователен подход да се въздейства върху развитието на умения у студентите да употребяват уместно и функционално наблюдаваните езикови изрази в медицинската комуникация с пациенти. Втората статия е сполучливо лингвометодическо проучване на проблем от комуникативната практика на чуждестранни студенти, които се обучават за лекари в българско медицинско висше училище. Забелязани от авторката на текста проблеми в устната речева практика на студентите (грешки при изговора на български лексикални единици) е предпоставка да се разработи методическа система за овладяване на акцентни произносителни модели. Изводът, който се прави в текста, е, че конструирането на подходящи фонетични, лексикални и граматични упражнения и системното им прилагане в учебния процес по български език създава условия за развиване на произносителни умения, които осигуряват на чуждестранните студенти български книжовен изговор на думите и на словосъчетанията.

Статиите *„Бъдещите учители и проект „Студентски практики“* (2015) и *„Учителски мрежи и професионално развитие“* (2014) са текстове, които, определено може да се каже, са написани от изследовател педагог с евристично мислене. Професионалният профил на педагогическите специалисти и продължаващата квалификация на учителите стоят в основата на първата разработка. След задълбочен критически преглед на национални и на европейски документи, свързани с изграждането на професионални компетентности у бъдещите преподаватели в средните училища, с помощта на анкети е проучено по време на проекта „Студентски практики“ мнението на обучаваните лица за основните проблеми при получаване на учителска квалификация. Направените изводи, обобщения и препоръки имат методологична стойност за оптимизиране на проектното участие в квалификационни процеси на бъдещите педагогически специалисти. Втората статия представя интереса на авторката към проблемите на продължаващото професионално развитие на преподавателите чрез участието им в учителски мрежи, които са част от неформалното образование. Възможностите за неинституционална по вид и начини на организация продължаваща квалификация на учителите във или извън училище, у дома, онлайн или офлайн е убедително обоснована като актуална и съвременна форма на специализация в началото на 21-ви век.

Доц. д.н. Теодора Вълова проявява траен интерес към проблемите, които възникват около приложението на информационните и на комуникационните технологии в образователните процеси. Идеи за това как да се използват рационално съвременни дигитални средства в педагогическия дискурс са представени в статии със заглавия: *„Онлайн базирани проекти в обучението по български език и литература в начална училищна възраст“* (2013) и *„Twinning в полза на чуждоезиковото обучение“* (2018). В първия текст се анализират прагматични аспекти на обучението с помощта на електронни средства при деца с понижени езикови умения в българските училища. Повишаването на езиковата грамотност на такива ученици се интерпретира като функция на апробиран и

доказал в практиката ефективността си технологичен модел, който обединява дейности за усъвършенстване на комуникативната компетентност на малките ученици с онлайн проектнобазирана дейност. Резултатността от използването на онлайн проекти в образователната платформа *Twinning* се обосновава с оглед на възможностите чрез нея да се развиват и да се усъвършенстват базисни знания, умения и нагласи на ученици, свързани с овладяването на ключовата компетентност „общуване на чужд език“. Платформата предлага иновативни педагогически средства за познавателно, интелектуално и езиково развитие, като овладяването на чуждия език става в условията на автентична комуникация. В статията са анализирани положителните ефекти от приложението чрез платформата на нетрадиционни форми на речево общуване – викторини, гласувания, видеоконферентни сесии и др. средства за обмен на знания, опит и становища на учениците по определени проблеми от действителността.

Текстът *„Светът на възрастните през погледа на едно подрастващо дете – един абсурден, несъвършен, подлежащ на промяна свят“* (2020) е доказателство за литературоведските способности на доц. д. н. Теодора Вълва. Осъщественият от авторката прецизен езиково-стилистичен анализ на откъс от роман („Космонавтите само минават“ от Елица Георгиева) свидетелства за интереса ѝ към проблемите на художествената литература и за отличната ѝ филологическа подготовка.

Доц. д. н. Теодора Вълва е автор на едно учебно помагало: *„Литературни текстове в чуждоезиковото обучение по медицина. Учебно пособие по български език за практически упражнения с чуждестранни студенти по медицина“* (2025). Сборникът представя авторката като педагогически специалист с прагматично насочено мислене и с умения да използва своите теоретични тези като основа за практикоприложни дейности, които съдействат за оптимизация на учебната работа по овладяването на български език от чуждестранни студенти, обучаващи се за медици в МУ – Плевен.

4. Приноси в трудовете на кандидата за „професор“

Приносните моменти в трудовете на доц. д. н. Теодора Вълва, с които тя участва в конкурса за „професор“, могат да се разпределят в три основни групи – *научнотеоретични, научноприложни и научнометодически*. Тъй като тези приноси са многобройни и засягат отделни конкретни проблематики в рамките на трите основни посочени разграничения, ще спра вниманието си само на някои от тях, които определям, по своя лична преценка, за особено значими както за теорията, така и за практиката на обучението по български език като чужд (втори) език:

- работата с художествени текстове в рамките на чуждоезиковото обучение по български език със студенти (бъдещи медици) е научно обоснована на теоретично и на процесуално равнище, като положителните ефекти от образователните дейности са убедително верифицирани с помощта на надеждни съвременни изследователски подходи, изследователски методи и техники;

- предложена е професионално конструирана теоретична рамка за образователни въздействия с оглед повишаване на българоезичната комуникативна компетентност от страна на чуждестранни бъдещи медици – обща концепция, методически модел, понятиен апарат, практически дейности и технология;

- научно е обоснован и професионално е използван оригинален комуникативно-културологичен изследователски подход при проучване и концепиране на проблематиките, които са гравитационен център на анализирани научни трудове;

- използван е впечатляващ с ефективността си в педагогическата практика диагностичен инструментариум, чиито показатели, критерии и индикатори недвусмислено доказват практическата приложимост и ефективност на идеите, концептите и тезите на доц. д. н. Теодора Вълва.

Съзнавам, че така формулираните приноси на авторката на представените за конкурса трудове звучат доста обобщено, но мисля, че конкретиката по всяка от изброените точки може да се открие в анализа ми на отделните публикации по-горе в рецензията.

5. Заключение

Документите и материалите, представени от доц. д. н. Теодора Димитрова Вълва, отговарят на всички законови изисквания. Кандидатът за „професор“ разполага с достатъчен брой научни трудове. В работите на кандидата има оригинални научни приноси. Теоретичните му разработки притежават практическа приложимост.

След запознаване с представените за конкурса научни трудове и анализ на тяхната значимост намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да предложи на Колежанския съвет на Медицински колеж при Медицински университет – Плевен да избере доц. д. н. Теодора Димитрова Вълва на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по български език).

5.06.2025 г.

На основание чл. 59 от ЗЗЛД

(проф. д-р Ангел Петров)

OPINION

by

Prof. Angel Marinov Petrov, PhD – Professor
at the Faculty of Slavic Philology at Sofia University "St. Kliment Ohridski"
regarding the scientific work presented in the competition for the academic position of
PROFESSOR

By Order No. 1218/ 30.04.2025 of the Rector of the Medical University – Pleven, I have been invited as a member of the scientific jury in the competition for the academic position of “Professor” in the Field of Higher Education 1. Pedagogical Sciences; Professional Field 1.3. "Pedagogy of Teaching ..." (Methodology of Bulgarian Language Teaching), announced for the needs of the Department of Social and Pharmaceutical Care at the Medical College, Medical University – Pleven.

1. Details of the Competition Procedure

By Order No 1218 of 30 April 2025 of the Rector of the Medical University of Pleven, I was appointed as a member of the Scientific Jury in a competition for the academic position of Professor, Professional Field 1.3. Pedagogy of Teaching... (Methodology of Bulgarian Language Teaching).

One *candidate*, Prof. Teodora Dimitrova Valova, Professor at the Department of Social and Pharmaceutical Activities of the Medical College of the Medical University of Pleven, has submitted documents for the competition.

Infringements of the legal requirements for the procedure for the election of a ‘Professor’ have not been established.

2. Applicant Details

Teodora Dimitrova Valova was born on 9.07.1963. In 1990 she graduated from St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo. Her professional career is closely linked to the school and university education system. Between 1996 and 1998, she is a doctoral student in “Methodology of Education in Bulgarian Language and Literature” at the Department of information and teacher training (DITT) at Sofia University “St. Kliment Ohridski”. She obtained her educational and scientific degree Doctor in 1999 and then worked as a chief assistant (2001) at DITT (Sofia University “St. Kliment Ohridski”). Between 2002 and June 2010, she worked at the Pedagogical College of St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo as a part-time teacher. Since 9 June 2010 she has been an associate professor at St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, Specialised Scientific Council on Pedagogy at the Supreme Attestation Commission of the Council of Ministers. She is Deputy Director of the Pedagogical College – Pleven, mandate 2013–2016. Since 1 December 2016, he has been an associate professor at the Medical University of Pleven, where she teaches Bulgarian to foreign medical students, Master’s Degree, Pedagogy and Social Pedagogy, the specialty of Social Activities, Professional Bachelor’s Degree. In 2019, she graduated in Cross-border Bulgarian Studies from the Faculty of Slavic Philology of Sofia University “St. Kliment Ohridski” and obtained a professional qualification “Master of Bulgarian Philology”. In 2024, she obtained the scientific degree “Doctor of Science”, from Sofia University “St. Kliment Ohridski”. Since 2024, she has been Head of the Department of Social and Pharmaceutical Activities, Medical College of Medical University of Pleven.

Associate Prof. Teodora Valova, DSc, is a participant in a national educational project under the Bulgarian National Science Fund (BNSF) and in three international projects, of which she is a coordinator on the Bulgarian side. The candidate is President of the Union of Scientists in Bulgaria, Pleven Branch; Coordinator of the Regional Academic Centre at the Bulgarian Academy of Sciences; Vice-President of the Alliance of Universities of Central Eastern Europe; Member of the editorial boards of the journals: *International Journal of Language and Linguistics* and *Kindergarten*; she is a member of the editorial boards of seven scientific collections.

Prof. Teodora Valova's scientific interests are concentrated in the following areas: Methodology of teaching Bulgarian as a second (foreign) language; Methodology of Literature Teaching; Methodology of English language teaching; problems of studying Bulgarian-speaking disciplines in a foreign language environment; aspects of early language learning, etc. She is the author of: 3 monographs; a Bulgarian language teaching manual for international students; 140 publications, of which 11 in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information.

Associate Prof. Teodora Valova, DSc, has participated in 48 scientific forums abroad and in Bulgaria – conferences, sessions, trainings, seminars, with her own work (reports and scientific messages). She supervises two doctoral students.

Associate Prof. Teodora Valova, DSc, has enclosed the following publications in order to participate in the competition: 1 monograph; 1 book issued on the basis of a successfully defended dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Science; 10 articles in foreign and Bulgarian editions, which have been referenced and indexed; 18 articles in foreign and Bulgarian non-referenced publications with scientific review; 1 teaching aid.

3. General Presentation of the Works to Participate in the competition for "Professor"

A leading work presented among the attached documents is the monograph '*Foreign language training in medical education. Meaning and Significance in Communication*' (2025). Therefore, first of all, in my review, I will focus on the *content, structural and functional characteristics* of this core work of the candidate, created specifically for the purposes of the competition.

Prof. Teodora Valova's monograph '*Foreign language teaching in medical education. Meaning and Significance in Communication*' is a professionally carried out study that is notable for its relevance to the contemporary scientific and cultural educational context. The author puts in the focus of her research interests important problems of both medical theory and practice, as well as education in Bulgarian language as a second (foreign) language, which until now in science have not become the subject of independent systematic interpretation and enlightenment with rational and verified in pedagogical practice argumentation.

As basic concepts, processes and phenomena, which the author analyzes in depth both from a position of medical ethics and from a specific methodological transformative point of view, the following can be mentioned: nature, functions and characteristics of Bulgarian language teaching for medical purposes; effective pedagogical approaches and resources to increase the effectiveness of the teaching process of Bulgarian as a second language (for international medical students); meaning and significance of communication and its main therapeutic effects in clinical medical practice, etc. For the purposes of various sciences (medicine, pedagogy, methodology of education in Bulgarian language and literature) and the social practice (medicalcare, educational activities, human relations), the main significant conclusions of the study are oriented towards justifying the multifaceted and very significant role of the ways in which communication in healthcare is carried out, with its both informational and sociocultural

aspects. The arguments of Teodora Valova are professionally justified and convincingly presented when she interprets the essential features of communication, which she considers as a set of social and cultural interactions that transcend the boundaries of medicine and fit into the global context of interpersonal and intercultural processes within human communication.

The work consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography.

A methodological value for the study has the first chapter "*The categories "meaning" and "significance" in communication. Conceptual analysis in the spirit of Niklas Lumann*". The author demonstrates in-depth awareness in relation to concepts stated in a book by the said author, related in general to the target issues, and shows clearly distinguishable creativity as a result of a critical look in view of the specific goals and tasks of her research. The results of the analysis of Teodora Valova, who searches for and finds the place of medical communication in the theoretical model of N. Luman, have a value of scientific contribution, distinguishing two separate levels in it: *individual communication processes and professional communication processes*, which are generally arranged in a "circular" form.

In the second chapter of the work '*Foreign language teaching for medical students. Tools (techniques) to generate meaning and to create significance. Pedagogical Perspective*' justifies the place of the 'medical' Bulgarian language in the structure of second (foreign) language teaching by identifying the content and medical aspects of Bulgarian language teaching as second for medical purposes. The author's merit is that she has correctly formulated the principles of communication in medical practice and with methodological skill has constructed a system of techniques (exercise) to develop skills for real communication between doctors and patients. As an essential element of the doctor's competences, the ability of foreign medical students to conduct a *medical interview* in Bulgarian has been highlighted.

From a methodological point of view, the third chapter of the study, '*Formation and development of communicative competence for professional communication in medical students, Practically applicable model*' is central to the study. In this part of the study, Assoc. prof. Teodora Valova, DSc demonstrates her abilities as a pragmatically oriented linguist, literary scholar and methodologist, who scientifically based and with the necessary psychological pedagogical relevance constructs a model for teaching Bulgarian as a second language for the purposes of medical education of foreign students. The theoretical foundations of the model are built on the support of modern ideas, theories and concepts of language and foreign language teaching in pedagogical practice, and its concrete realization is presented with convincing evidence of performance, which empirical facts unambiguously illustrate.

The conclusion of the work presents an informative and functional summary of the objectives set for the study, of the tools used for scientific reasoning and argumentation, of the described technological tools for verifying assumptions and hypotheses.

Prof. Teodora Valova's monograph is written in precise Bulgarian scientific language and style. 'Communicating' with said study evokes cognitive and emotional reactions in the unbiased reader and, for me personally, a real aesthetic pleasure! I am convinced that the monograph by Assoc. prof. Teodora Valova, DSc entitled '*Foreign language teaching in medical education. Meaning and significance in communication*' is a major contributor to the sciences of language and to the language education.

The specificities of *the opinion* as a type of scientific text (mostly related to limitations in its volume) do not allow for a detailed critical review of all the works with which the candidate for the competition of 'professor' participates in it. This is the reason why I turn my attention to only some of the numerous publications by Associate Professor Teodora Valova, DSc, above all those

that have been printed in Bulgarian and foreign editions in recent years, which we define as 'referred and indexed'.

When reviewing the list of scientific publications of Assoc. prof. Teodora Valova, DSc, the great thematic diversity of the submitted studies and articles is noticeable. They professionally and thoroughly interpret scientific theoretical and practical aspects of problems in the subject areas of various language and education sciences: pedagogy, philosophy of education, methodology of foreign language teaching (methodology of teaching Bulgarian as a foreign language, i.e. as a second language), literary studies, linguistics, sociolinguistics, stylistics, information and communication technologies in education, theoretical and technological aspects of pedagogical practice, etc. Each of the scientific cases under analysis and assessment is approached by the author from the positions of a trained pedagogue, linguist, literary scholar and methodologist, which is a prerequisite for the complex educational problematic (teaching Bulgarian as a foreign language to foreign medical students) to be studied from interdisciplinary positions with the help of modern research approaches.

An imprint on the scientific work of Assoc. prof. Teodora Valova, DSc leaves significant problems of pedagogy and the methodology of foreign language teaching, which in the last few years have been the subject of research and interpretation in a number of scientific studies. The article '*Humanistic Aspects of Foreign Language Pedagogical Interaction in Higher Medical School during a Pandemic*' (2022) is a successful attempt to diagnose the condition and outcomes of continuous language teaching of medical students in a digital educational environment. As a contribution of the author to the theory and practice of the methodology of foreign language teaching can be pointed out the construction of creative methodological options aimed at using humane algorithms for professional behavior of future medics. The text has achieved a successful balance between a realistic presentation of the deficits caused by the pedagogical interaction between a teacher and trainees in a remote form of teaching, learning and assessment, and opportunities for e-learning to build students' skills for ethical communication in a modern Bulgarian literary language in the healthcare system.

As a pragmatically oriented sociolinguist and linguist with methodological specialization, the following two texts present their author: '*Building sociolinguistic competence in the context of blended learning for medical purposes*' (2019) and '*Diversions in the absorption of emphasis by medical students from Slavic countries and approaches to overcoming them*' (2021). The first article examines and conceptualises current problems of information and communication technologies as an effective pedagogical tool when working in a mixed educational environment (for the needs of Bulgarian language teaching for medical purposes). The focus of the training activities is the use of Bulgarian artistic texts in written or audio-electronic form, focusing on the use of the terms 'honesty' and 'logicality' in the respective literary works. The conclusions are related to the possibility through the applied innovative educational approach to influence the development of skills in students to use appropriately and functionally observed language expressions in medical communication with patients. The second article is a successful linguo-methodological study of a problem from the communicative practice of foreign students who are trained as doctors in a Bulgarian medical university. Problems noted by the author of the text in the oral speech practice of students (errors in the speech of Bulgarian lexical units) is a prerequisite to develop a methodological system for mastering accent production models. The conclusion made in the text is that the construction of appropriate phonetic, lexical and grammatical exercises and their systematic application in the Bulgarian language teaching process creates conditions for the development of productive skills that provide foreign students with Bulgarian literary expression of words and combinations of words.

The articles '*Future teachers and the 'Student practices' project* (2015) and '*Teacher networks and professional development*' (2014) are texts that, quite frankly, were written by a research pedagogue with a heuristic mindset. The professional profile of pedagogical specialists and the continuing qualification of teachers are the basis of the first research work. Following an in-depth critical review of national and European documents related to the development of professional competences in future secondary school teachers, surveys were conducted during the Student Practices project to examine trainees' views on the main problems in obtaining a teacher's qualification. The conclusions, summaries and recommendations have methodological value for optimizing the project participation in the qualification processes of future pedagogical specialists. The second article presents the author's interest in the problems of continuing professional development of teachers through their participation in teacher networks that are part of non-formal education. The possibilities for non-institutional in type and ways of organization continuing qualification of teachers in or out of school, at home, online or offline is convincingly justified as a current and modern form of specialization at the beginning of the 21st century.

Prof. Teodora Valova, DSc, shows a lasting interest in the problems that arise around the application of information and communication technologies in educational processes. Ideas on how to rationally use modern digital tools in pedagogical discourse are presented in articles with titles: '*Online-based projects in Bulgarian language and literature education at primary school age*' (2013) and '*Twinning for the benefit of foreign language learning*' (2018). The first text analyses pragmatic aspects of e-learning for children with reduced language skills in Bulgarian schools. Increasing the language literacy of such students is interpreted as a function of a tested and proven in practice technological model that combines activities to improve the communicative competence of young students with online project-based activity. The effectiveness of the use of online projects in the educational platform *Twinning* is justified by its opportunities to develop and improve basic knowledge, skills and attitudes of pupils related to mastering the key competence "communication in a foreign language". The platform offers innovative pedagogical tools for cognitive, intellectual and linguistic development, as the mastery of the foreign language is done in the conditions of authentic communication. The article analyses the positive effects of the application through the platform of non-traditional forms of speech communication – quizzes, votes, videoconferencing sessions and other means of exchanging students' knowledge, experience and opinions on certain issues of reality.

The text '*The adult world through the eyes of an adolescent child – an absurd, imperfect, changeable world*' (2020) is a proof of the literary abilities of Assoc. Prof. Teodora Valova, DSc. The author's precise linguistic and stylistic analysis of an excerpt from a novel ('Cosmonauts only pass by' by Elitsa Georgieva) testifies to her interest in the problems of fiction and her excellent philological preparation.

Associate Prof. Teodora Valova, DSc, is the author of a textbook: '*Literary texts in foreign language medical training. Bulgarian language teaching tool for practical exercises with foreign medical students*' (2025). The collection presents the author as a pedagogical specialist with pragmatic thinking and skills to use her theoretical theses as a basis for practical activities that assist the optimization of Bulgarian language learning of foreign students studying medicine at the Medical University – Pleven.

4. Contributions in the Works of the Candidate for the position of "Professor"

The contributions made by Assoc. Prof. Teodora Valova, DSc, in her scientific research works with which she participates in the competition for the position "Professor", can be divided into three main groups: *theoretical*, *applied* and *methodological*. Since these contributions are

numerous and concern specific issues within the three main distinctions mentioned, I will focus my attention only on some of them, which I determine, by my personal judgment, to be particularly significant for both the theory and practice of teaching Bulgarian as a foreign (second) language:

- the work with artistic texts in the framework of foreign language teaching of students (future medics) in Bulgarian language, is scientifically grounded on a theoretical and procedural level, and the positive effects of educational activities are convincingly verified with the help of reliable modern research approaches, research methods and techniques;

- a professionally constructed theoretical framework for educational effects has been proposed with a view to increasing the Bulgarian-language communicative competence of foreign future medics: a general concept, a methodological model, a conceptual apparatus, practical activities and technology;

- scientifically grounded and professionally used original communicative-cultural research approach in the study and conceptualization of the problems, which are the gravitational center of the analyzed scientific works;

- a diagnostic toolkit with impressive effectiveness in the pedagogical practice is used, proving unequivocally its indicators, criteria and indicators the practical applicability and effectiveness of the ideas, concepts and theses of Assoc. Prof. Teodora Valova, DSc.

I am aware that the contributions by the author of the works submitted for the competition, thus formulated sound rather summarized, but I think that the specifics of each of the listed points can be found in my analysis of the individual publications above mentioned in the Opinion.

5. Conclusion

The documents and materials submitted by Assoc. prof. Teodora Dimitrova Valova, DSc, meet all legal requirements. The candidate for the position of "Professor" has a sufficient number of scientific papers. In the works of the candidate there are original scientific contributions. Her theoretical works have practical applicability.

After acquaintance with the scientific papers submitted for the competition and an analysis of their significance, I find it reasonable to give my positive assessment and recommend the Scientific Jury to propose to the College Council of the Medical College at the Medical University of Pleven that Associate Professor Teodora Dimitrova Valova, DSc, be elected to the academic position of "Professor" in Professional Field 1.3. Pedagogy of Teaching... (Methodology of Bulgarian Language Teaching).

5/06/2025

На основание чл. 59 от ЗЗЛД

(Prof. Angel Petrov, PhD)